

Domstol, hvorved Statens øvrige Borgere omfribes skulle nyde deres Ret, og hvori Retsgarantien for de øvrige Borgere bestaaer, som ogsaa har Jurisdiction over de Geistlige; men dette gjælder ikke om de militaire Jurisdictioner, hvorfra ingen Appel til Høiesteret finder Sted. En æret Landsthingsmand omtalte, at en heel Bog i Loven handlede om den geistlige Stand, men at Ingen derfor havde fundet paa at bestemme, at de ikke maatte gifte sig uden under visse Betingelser; men jeg troer just, at den Omstændighed, at der er en heel Bog i Loven, der handler om Geistligheden, og at derimod den militaire Stand ikke er omtalt i Lovbogen, uden forsaavidt ganske enkelte civile Forhold umiddelbart ere bestemte derved, beviser, hvorledes den geistlige Stand i det Væsentlige udgjør en med de øvrige Borgerklasser homogen Stand; men at de Militaire derfra ere adskilte, idet der ikke kan være Tale om Indskrænkning i Geistlighedens Ret til at indlade sig i Ægteskab i protestantiske Lande, er aldes naturligt, og ligesom det under mange Omstændigheder ikke er ønskeligt, at Militaire ere gifte, saaledes er det høist ønskeligt, at geistlige Embedsmænd ere gifte, og det sætter dem i en vis ffæv Stilling, naar de ikke ere gifte; Ægteskabet bringer dem i nærmere Berørelse med Livsforhold, som ere meget vigtige, og med Hensyn til hvilke de som Geistlige have at indvirke; man kan saaledes dog vistnok herfra ikke drage nogen Analogie.

Jeg troer saaledes, at det har sin gode Grund, at de Militaires Afgang til Ægteskab maa være anderledes betinget end Andres. Jeg vil ikke sige, at de nuværende Bestemmelser i og for sig ere aldeles hensigtsmæssige. Der som der var Spørgsmaal om Forandring deri, skulde jeg under visse Betingelser være villig til at gaae ind derpaa; men her er Spørgsmaal om, paa een gang, uden at gaae ind paa noget af det Enkelte, at have hele den Stilling, hvori den militaire Stand i saa Henseende staaer. Der er desuden endnu en anden Grund, hvorfor jeg finder det aldeles utilraadeligt, at denne Sag fremmes videre; det er, som ogsaa en anden Landsthingsmand har fremhævet, det Ubetimelige deri. Her er Tale om at have Noget af den Lovgivning, som er

fælles for hele Monarchiet. Krigsmagten til Lands og Vandts har altid været fælles for hele Monarchiet og staaet under fælles Love; og at en Forskyrrelse er indtraadt deri, det skal jo nu rettes. Det er besluttet, at Krigsmagten skal være en Genhed; men, er dette Tilfældet, at de skal staae under fælles Love, saa vil det dog være ubetimeligt, naar man nu, da Fællesforfatningen er i Begreb med at danne sig, hvorunder altsaa ogsaa denne Sag hører, vil den i danske Rigsdag give en Lov om dette Forhold. Man maatte enten gjøre det med den Fordring, at denne ligefrem skulde være gjældende i Hertugdømmerne, men derved præjudiceres Hertugdømmernes anerkjendte Retigheder, eller man maatte finde sig i, at den Lov, som blev given her, ikke gik igjennem, naar den skulde behandles ved Ständerne i Hertugdømmerne; men saa opstod der et stort Stkaar i den Genhed, der skal være i Krigsmagten, idet da Officerer, naar de bleve commanderede fra den ene Landsdeel til den anden, vilde blive forskjellige Love underkastede. Jeg troer forresten ingenlunde, at der i Hertugdømmerne vil være en særdeles Stemning mod en Lov af det omhandlede Indhold; jeg troer, at der i Hertugdømmerne ikke er en særdeles Stemning for Armeens eller Flaadens Genhed, hvilket upaatvivleligt giver Danmark, som det hidtil har været, en vis Overvægt over de andre Statsdele; men det er nødvendigt, at det saa skal være; og, naar man ikke selv giver Anledning til Skilsmisse, tænker jeg heller ikke, at nogen saadan vil opstaae. Det er vel blevet sagt, at da de Militaire i Hertugdømmerne staae under danske Love, saa var det nok, at der blev givet en Lov for Danmark, for at den kunde være forbindende der; men det er vel at mærke, at den Omstændighed, at de samme Love have gjældt i Hertugdømmerne som i Danmark for Militaire, har hidtil været grundet paa, at den samme Landsherre, som havde den lovgivende Magt i Danmark, ogsaa havde den i Hertugdømmerne, og at han, ligesom han kunde bestemme sig til, hvad han fandt passende for det Hele, saaledes ogsaa vilde, hvis han havde fundet Et eller Andet hensigtsmæssigt for den ene Statsdeel, som ikke passede for den anden, i dette